

DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER
AKADEMIRAADET

Virker for et skønnere Danmark

Erhvervsstyrelsen
Bolig- og Planstyrelsen
udviklingsomraader@erst.dk

Charlottenborg, 13. august 2021
(30.02.21.B)

Høringsvar til Landsplandirektiv 2021 for nye udviklingsområder i kystnærhedszonen

I Akademiraadets Landskabsudvalg er vi optaget af, hvordan byudvikling, landdistriktudvikling og nye energiformer påvirker det danske landskab. Herunder ikke mindst af, hvordan hensynet til de visuelle og æstetiske oplevelser i det åbne land, samt natur- og kulturgrundlaget for de lokale landskabstræk, indarbejdes i både den nationale og den kommunale planlægning.

Vi anerkender kommunernes behov for at kunne udvikle bl.a. kyst- og naturturisme, der netop i kraft af det lokale kyst- eller fjordlandskab, den særlige naturoplevelse eller et interessant industriminde, skaber grobund for ny bebyggelse og anlæg og dermed jobpotentialer lokalt. Derfor er kommunernes varetægelse af og ansvar for naturbeskyttelsesinteresserne, udviklingen af den kvalitative landskabsvurdering og prioritering af kommunalbestyrelsens naturindsats i forbindelse med Grønt Danmarkskort afgørende, da mange af de udpegede udviklingsområder, som beskrevet i landsplandirektivet, er betinget af en ændring af udpegningerne ved kommende kommuneplanlægning.

Den fysiske planlægning i stat og kommuner er i dagens Danmark kompleks med mange og ofte modsatrettede interesser, der skal prioriteres. Dette oplever vi aktuelt i debatten om energilandskaber, og hvordan de nye bæredygtige energiformer og tekniske anlæg indpasses i landskabet eller på havet. Det stiller krav til, at der træffes beslutninger på baggrund af en helhedsorienteret planlægning. Selvom de udpegede udviklingsområder 'kun' udgør 0,1 % af kystnærhedszonen på landsplan og 0,3 % af kystnærhedszonen i landzonen, som det nævnes i forslaget, er der stadig en stor og vigtig opgave – både nationalt og kommunalt – med at skabe nye natur- og landskabsværdier, og dermed stille krav til udviklingsområdernes projektplaner. Danmark er nemlig sattet langt bagud sammenlignet med andre europæiske lande, hvad angår udbredelsen af natur. Det er derfor essentielt at tænke den værdi, naturen har, ind i planlægningen af udviklingsområderne. Dette gælder i særlig grad, når man vil styrke kystturismen, men også når det drejer sig om bosætning og udvikling af jobpotentialer i landdistrikterne. Den udvikling man igangsætter og baserer på kontakten til naturværdier, som fx kyst- eller fjordlandskaber, skal respektere og bidrage til de områder, de indgår i. Udvikling og fastholdelse af lokale natur- og kulturværdier behøver ikke at være et modsætningsforhold.

De nye udviklingsområder skal indpasses klogt, så der sikres mindst mulig forstyrrelse af de tilstedende fredede og naturbeskyttede områder. Akademiraadet anbefaler, at udstrækningen af udviklingsområderne bør revurderes lokalt i flere af udpegningerne, således at nye økologiske forbindelser styrkes, nye naturværdier skabes og udviklingen vendes.

I arbejdet med det endelige landsplandirektiv vil vi konkret anbefale, at udpegningerne sammenlignes overordnet med Grønt Danmarkskort, så mulighederne for at fastholde og udvikle nye naturværdier i kystnærhedszonen ikke forringes, men styrkes til gavn for en bæredygtig udvikling.

I det nye forslag til landsplandirektiv 2021 for nye udviklingsområder i kystnærhedszonen er der i overvejende grad udpeget udviklingsområder i tilknytning til byzone, eksisterende bebyggelse eller allerede eksisterende områder til rekreation, og *"hvordan den visuelle oplevelse af landskabet i forvejen er påvirket af bygninger og anlæg, og hvor nye bygninger og anlæg i højere grad vil fremstå i sammenhæng med byzonen end i det åbne, ubebyggede kystlandskab"*. Akademiraadet finder det positivt, at der overvejende planlægges for sammenhængende bebyggelsesstrukturer, og at en friholdelse af sigtelinjer i fjord- og kystlandskabet kan prioriteres. Flere af de ansøgte områder er beskåret for at varetage hensynet til områder med særlige naturinteresser, eller varetage særlige landskabsinteresser af national interesse.

Vi kan også konstatere, at flere udviklingsområder ligger i kanten af eksisterende bebyggelse længere væk fra fjord og kyst end den eksisterende by eller landsby, og dermed skaber mindst mulig indflydelse på de landskabelige kvaliteter, som det natur- og kulturhistoriske fjord- og kystlandskab udgør.

Ved gennemgang af en række af de udpegede udviklingsområder er der en række opmærksomhedspunkter, som vi mener er vigtige at forholde sig til i det endelige landsplandirektiv. Disse opmærksomhedspunkter har vi samlet i nedenstående anbefalinger.

Anbefalinger

- **Udvikling med naturværdier.** Nogle udviklingsområder ligger op ad større grønne forbindelser som kystnære åløb, fx i Allinge på Bornholm, der rumligt markerer sig som frodige sprækker i landskabet, fungerer som korridorer for dyr og med rekreative stier for mennesker. En natur der forbinder kyst og indland i et markant landskabstræk. Det er afgørende, at udviklingsområderne planlægges med plads og respektfuld afstand til de større landskabstræk, så forholdene ikke forringes, og med muligheder for at skabe større sammenhæng mellem de økologiske forbindelser i arbejdet med Grønt Danmarkskort. Endelig giver udviklingsområderne en oplagt mulighed for at tilføje kvaliteter til helheden. På lokaliteter uden særlige kvaliteter, kan nye landskabsværdier gøre udvidelserne til noget særligt og styrke identiteten af en landsby eller en oplandsby.
- **Udvikling med gennemsigtighed.** Udpegningen af udviklingsområderne baserer sig langt hen ad vejen på lokale projektideer eller behov. Det vil skabe større transparens, hvis de blev formidlet enten med et projektnavn eller en uddybende tekst om hensigten med udpegningen under hvert udviklingsområde. Det giver borgere og høringsparter mulighed for at søge detaljeret viden, og dermed understøtte de demokratiske processer i høringsfaserne.
- **Udvikling efter fremtidens vandstande.** I Miljøkonsekvensvurderingsrapporten vurderes det, at der for enkelte områder vil være risiko for kysterosion og oversvømmelse fra havet. I 5 af de udviklingsområder, der bliver beskrevet i direktivet, gælder det, at *"en mere intensiv arealanvendelse vil øge behovet for kystbeskyttelse samt risikoen for tab af værdier eller menneskeliv".... "Planloven stiller krav om, at der ved planlægning af byudvikling etableres afværgeforanstaltninger til sikring mod erosion eller oversvømmelse."* Desuden ligger flere udviklingsområder, bl.a. på Bornholm, lige op ad områder, der i kommuneplanen er udpeget som risikoområder for oversvømmelser indlands. Akademiraadet stiller sig tvivlende overfor, om alle udviklingsområderne er klogt placeret i forhold til fremtidens vandstande, med risiko for at regningen for afværgeforanstaltninger

hvilker på de kommende generationer? Og hvordan vil disse afværgeforanstaltninger påvirke den landskabelige oplevelse?

I arbejdet frem mod det endelige landsplandirektiv vil Akademiraadet anbefale, at der foretages en helhedsvurdering af de berørte udviklingsområder, der inddrager den langsigtede risiko for højere vandstande og øget skybrud, og de deraf afledte omkostninger til afværgeforanstaltninger og indgreb i landskabet.

Der bør desuden altid være fokus i kommuneplanlægningen på den arkitektoniske kvalitet og landskabelige indpasning af fjord- eller kystbeskyttelses anlægget, så der stilles krav til den visuelle påvirkning af landskabet.

Det er derfor – som med al fysisk planlægning af Danmark – vigtigt, at alle fagligheder samarbejder om at opnå det bedst mulige resultat, herunder den faglighed som arkitekter, landskabsarkitekter og billedkunstnere repræsenterer. Danmark kan udbygge sin foregangsstatus ved at indtænke alle sider, æstetiske så vel som andre hensyn, der skal sikre fortsat folkelig opbakning omkring den nødvendige, grønne omstilling og et Danmark i balance.

Vi stiller os gerne til rådighed for et møde og en videre dialog om dette.

Med venlig hilsen

AKADEMIRAADET
Landskabsudvalget

Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster, Akademiraadet virker til kunstens fremme og som statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål. Akademiraadet behandler henvendelser fra statslige myndigheder og kan på eget initiativ indhente oplysninger fra og fremsætte erklæringer over for statslige myndigheder og institutioner samt over for offentligheden. Akademiraadet står til rådighed som rådgiver i kunstneriske spørgsmål for kommunale myndigheder.